

บทที่ ๒

วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล

ในการศึกษาวิธีป้องกันภัยพิบัติที่ผู้คนธรรมดาไทยในเขตเมืองเลือกใช้ อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรในประเทศไทย (National Longitudinal Survey of Social, Economic and Demographic Change in Thailand) ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ในส่วนที่เป็นการศึกษาในเขตเมืองดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรในประเทศไทยนี้ได้แบ่งเขตการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วนคือ การวิจัยส่วนที่เป็นเมืองโดยหมายถึงเขตเทศบาลทั่วประเทศ และการวิจัยส่วนที่เป็นเขตชนบทซึ่งหมายถึงส่วนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเขตเมือง โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวนี้ได้สุ่มตัวอย่างจากอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยกเว้นอำเภอชายแดนที่มีหมู่บ้านกระจัดกระจายไม่มีทางคมนาคมที่คณะนักสำรวจจะเดินทางไปถึงภายในเวลาจำกัด และอำเภอที่มีการปฏิบัติการของผู้ออกการร้ายและสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูลจากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างประมาณเขตละ ๑,๕๐๐ ครัวเรือน ครัวเรือนตัวอย่างในเขตเมืองจะเป็นตัวแทนของครัวเรือนประมาณ ๑ ต่อ ๒๕๐ ครัวเรือนทั่วประเทศ

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารั้วนี้ได้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในเขตเมือง ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยนิสิตทั้งในชั้นปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต ซึ่งได้มาจากการอบรมในหน้าที่พนักงานสำรวจจากสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน และภรรยาและสตรีที่สมรสแล้วทุกคนในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างอายุไม่เกิน ๖๐ ปี เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางสถาน เศรษฐกิจ สังคม และประชากร

การจัดแบ่งการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในเขตเมืองนั้น ได้แบ่งเป็น ๓ ชั้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจัดกลุ่มอย่างมีระบบ คือ

ชั้นแรก การสุ่มตัวอย่างในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะสุ่มเป็นเขต ๆ เขตที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งหมดมี ๓๒ เขต ในเขตเทศบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศจะสุ่มตัวอย่างมา ๒๔ เขต

ชั้นที่สอง เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับอำเภอ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างอำเภอ จากจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างมาจังหวัดละ ๒ อำเภอ ยกเว้นอำเภอในนครหลวง กรุงเทพมหานคร

ชั้นที่สาม เป็นการสุ่มระดับครัวเรือน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนจากอำเภอที่ตกเป็นตัวอย่างมาอำเภอละมากหรือน้อยบางตามความใหญ่ เล็กของอำเภอ โดยเฉลี่ยอำเภอละ ๓๕ ครัวเรือน

ด้วยวิธีดังกล่าวโดยย่อ จากผลการวิจัยในเขตเมืองของประเทศไทยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวๆ ได้ครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น ๒,๑๕๑ ครัวเรือน จาก ๔๖ อำเภอของ ๑๑ จังหวัดทั่วประเทศ เขตที่ตกเป็นตัวอย่างเป็นเขตเทศบาล มีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. เขตเทศบาลนครหลวงกรุงเทพมหานคร นครหลวงกรุงเทพมหานคร
มีเขตเทศบาลที่ตกเป็นตัวอย่าง ๓๒ เขต
๒. เขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
๓. เขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
๔. เขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
๕. เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๖. เขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๗. เขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
๘. เขตเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดเชียงราย
๙. เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
๑๐. เขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
๑๑. เขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
๑๒. เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
๑๓. เขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ในจำนวน ๒,๑๘๓ คริวเรือน สัมภาษณ์ได้หัวหน้าคริวเรือนชาย ๑๕๘ คน
หัวหน้าคริวเรือนหญิง ๒๔๘ คน สตรีที่สมรสแล้ว ๓๓๙ คน และคู่สามีและภรรยาที่เป็น
หัวหน้าคริวเรือน ๑,๗๒๗ คน รวมจำนวนผู้ที่สัมภาษณ์ได้ทั้งหมด ๒,๕๒๖ คน

แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ส่งตามนี้ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ในการ
สัมภาษณ์ครั้งนี้ สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ

๑. สมาชิกในครัวเรือน
๒. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว
๓. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ตามจากหัวหน้าครัวเรือนชาย)
๔. ความคาดหวังเกี่ยวกับบุตร
๕. รายละเอียดทั่วไป
๖. ประวัติในการย้ายถิ่น
๗. ภาวะการตาย
๘. การเขียนฐานะทางสังคม
๙. การเดินทางไปทำงานประจำวัน
๑๐. การติดต่อกับโลกภายนอก
๑๑. เกี่ยวกับความเชื่อถือสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ
๑๒. การอนามัย
๑๓. ลักษณะของบ้าน
๑๔. ประวัติและฐานะทางสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์หญิง
๑๕. การสมรส
๑๖. การตั้งครรภ์และการให้กำเนิด
๑๗. ความสามารถที่จะมีบุตรได้
๑๘. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ตามจากผู้ให้สัมภาษณ์หญิง)
๑๙. ความรู้ ทาที่ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

วิธีการสำรวจ

การสัมภาษณ์ ใ้พนักงานสำรวจทำการสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ชาย

๑. ถ้าในครัวเรือนมีคุณสมบัติเพียงคนเดียว ให้สัมภาษณ์สามี
๒. ถ้าในครัวเรือนไม่มีคุณสมบัติเลย ให้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน (เจ้านาน) โดยไม่คำนึงถึงเพศหรืออายุ
๓. ถ้าในครัวเรือนมีคุณสมบัติ ๔ คนหรือมากกว่านั้น ให้เลือกสัมภาษณ์สามีคนหนึ่งตามเกณฑ์ดังนี้ตามลำดับคือ
  - ก. สัมภาษณ์สามีที่เป็นเจ้านานที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี และกำลังอยู่กินกับภรรยา
  - ข. ถ้าเจ้านานไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (ก) ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี สมรสแล้วและอยู่กินกับภรรยา โดยพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือนมากกว่า สามีภรรยาอื่น ๆ (ไม่นับเจ้านาน)
  - ค. ถ้าไม่สามารถกำหนดใครได้ ผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือนให้สัมภาษณ์ชายที่อาวุโสสูงสุด แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี แต่งงานแล้วและอยู่กินกับภรรยา

หญิง

ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์ และหญิงทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี เคยสมรสแล้ว ไม่ว่าสถานภาพสมรสจะเป็นเช่นไรก็ตาม เช่น หมาย หรือแยกกันอยู่ เป็นต้น

ขอจำกัดของขอมูล

ในการศึกษาเรื่องวิธีป้องกันการปฏิสนธิที่คุมสมรสในเขตเมืองเล็กไซนั้น ได้อาศัยขอมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวๆ ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเลือกตัวอย่างศึกษาเฉพาะ คุมสมรสที่ยังอยู่กินด้วยกันและภรรยายังอยู่ในวัยภาวะเจริญพันธุ์ คือมีอายุระหว่าง ๑๕-๕๕ ปี และคุมสมรสดังกล่าวกำลังมีการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิวิธีหนึ่งวิธีใดอยู่ในระหว่างที่ไปทำการสัมภาษณ์ ซึ่งในการนี้ทำให้ได้ตัวอย่างที่เป็นคู่ของหัวหนาครัวเรือนและคุมสมรสอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนต่าง ๆ ที่ยังอยู่กินด้วยกันจนที่สามีภรรยาจำนวนประมาณ ๒๕๓ คู่

และเนื่องจากในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมขอมูลเกี่ยวกับสามีในแบบสอบถามนั้น เป็นการสอบถามเฉพาะจากหัวหนาครัวเรือนชายเท่านั้น ไม่มีการสอบถามรายละเอียดของสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้น ขอมูลและตัวอย่างเกี่ยวกับคุมสมรสอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนต่าง ๆ ที่ศึกษาในบางเรื่อง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นคน จะไม่มี จะมีเฉพาะแต่ขอมูลของหัวหนาครัวเรือนเท่านั้น และในการศึกษาครั้งนี้มุ่งจะนำขอมูลที่มีอยู่แล้วมาไขประโยชน์ ทำให้การศึกษาในบางเรื่องจำเป็นต้องศึกษาเฉพาะเท่าที่ขอมูลมีอยู่

นอกจากนี้เรื่องเกี่ยวกับวิธีป้องกันการปฏิสนธิที่คุมสมรสเลือกไซนี้ ไม่สามารถจำแนกศึกษาในทุกวิธีที่คุมสมรสใช้ได้ เนื่องจากจำนวนตัวอย่างที่ได้สำหรับบางวิธีนั้นมีจำนวนน้อยเกินไป จำเป็นต้องศึกษาเฉพาะบางวิธีที่มีคุมสมรสไอยู่มากพอเท่านั้นคือ วิธีป้องกันการปฏิสนธิที่โหวงพลาสติกและยาเม็ดรับประทาน ซึ่งเป็นวิธีป้องกันการปฏิสนธิชั่วคราวแบบใหม่ กับวิธีทำหมันชายและทำหมันหญิงซึ่งยังเป็นวิธีป้องกันการปฏิสนธิแบบถาวร นอกเหนือจากสามวิธีดังกล่าวนี้รวมวิธีป้องกันการปฏิสนธิอื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งหมายรวมถึงวิธีป้องกันการปฏิสนธิที่โหวงพลาสติกและวิธีป้องกันการปฏิสนธิแบบเก่าทุกวิธี

ลักษณะโดยทั่วไปของตัวอย่างที่ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจวิจัยใน
 โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม
 และประชากรของประเทศไทย ในส่วนที่เป็นการวิจัยรอบแรกของเขตเมือง
 ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ศึกษาได้คัด
 เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มคนที่กำลังใช้ชีวิตป้องกันการปฏิสนธิวิธีต่าง ๆ อยู่ ซึ่งเป็น
 ประชากรที่ทำการสมรสแล้วและอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยาโดยที่ภรรยามีอายุอยู่
 ในวัยภาวะเจริญพันธุ์คือ ระหว่าง ๑๕ - ๔๙ ปี ได้ตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน ๒๕๓
 ราย จากตัวอย่างที่มีภาพทั้งหมด ๒,๕๒๒ ราย จำนวนตัวอย่างนี้จะลดลงบ้าง
 เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้ศึกษามีโดยรวมจำนวนผู้ที่
 ไม่ให้คำตอบหรือไม่ตอบว่าไม่ทราบ โดยเฉพาะในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับฐานะ
 ทางเศรษฐกิจ ซึ่งวัดโดยการให้คะแนนตามระดับการศึกษา อาชีพ และสิ่งของ
 เครื่องใช้บริโภคประเภทดาว มาตราการในการให้คะแนนได้คัดกรว้เรือนที่ไม่
 ทราบเกี่ยวกับระดับการศึกษา อาชีพหรือสิ่งของเครื่องใช้ดังกล่าวอย่างหนึ่ง
 อย่างใดออก ทำให้มีจำนวนกรว้เรือนที่ทราบเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจลดลง
 อย่างมาก

อายุ เกือบครึ่งหนึ่งหรือประมาณร้อยละ ๔๕.๘ ของกลุ่มอายุภรรยา
 ๒๕ - ๓๔ ปี กำลังใช้ชีวิตป้องกันการปฏิสนธิ ในกลุ่มภรรยาอายุ ๑๕ - ๔๔ ปีมี
 อัตราร้อยละของการใช้เป็น ๓๘.๗ อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มอายุภรรยา ๒๕ - ๔๔ ปี
 มีสัดส่วนการใช้สูงกว่ากลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปีและ ๔๕ ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาตาม
 กลุ่มอายุของสามี ปรากฏว่า กลุ่มอายุสามี ๓๕ - ๔๔ ปีมีอัตราร้อยละของการใช้
 สูงสุดคือ เป็นร้อยละประมาณ ๔๘.๘ (ตารางที่ ๑)

จำนวนบุตรที่มีชีวิตมากกว่าครึ่งหนึ่งของคู่สมรสที่กำลังใช้ชีวิตป้องกันการ
ปฏิสนธิทั้งหมดคือ ประมาณร้อยละ ๗๐.๕ มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ระหว่าง ๒ -
๕ คน จำนวนบุตรที่มีชีวิตที่คู่สมรสตัวอย่างมีมากที่สุดคือ ๓ คนเป็นประมาณ
ร้อยละ ๒๐.๕ (ตารางที่ ๒)

ระดับการศึกษา จากตารางที่ ๓ จะเห็นว่าคู่สมรสที่มีการใช้ชีวิตป้องกันการ
การปฏิสนธิส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปานกลางและค่อนข้างสูง กล่าวคือ
ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาของสามีอยู่ระหว่างชั้นประถมปีที่ห้าถึงมัธยมศึกษาปีที่สาม
มีอัตราการหย่าของการใช้เป็น ๕๕.๒ และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาของสามีตั้งแต่
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ขึ้นไปมีร้อยละของการใช้เป็น ๔๖.๒ ส่วนกลุ่มระดับการศึกษา
อื่นที่ไม่ใช้ชีวิตป้องกันการปฏิสนธิมีอัตราส่วนร้อยละที่สูงกว่าผู้ที่มีการใช้ เมื่อพิจารณา
ตามระดับการศึกษาของภรรยาพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ ๕๕.๑ ของ
ภรรยาที่กำลังใช้ชีวิตป้องกันการปฏิสนธิมีระดับการศึกษาอยู่ระหว่างชั้นประถมปีที่ห้า
ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม และในกลุ่มที่ภรรยาไม่มีการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ขึ้นไป
มีร้อยละของผู้ที่กำลังใช้เท่ากับ ๔๖.๓

อาชีพ จากจำนวนประชากรตัวอย่างพิจารณาตามอาชีพของสามี ปรากฏว่า
ทุกกลุ่มอาชีพที่มีอัตราการไม่ใช้สูงกว่าการใช้ กลุ่มอาชีพรับราชการและทำงาน
ใช้วิชาชีพที่มีอัตราของผู้ที่กำลังใช้เป็นร้อยละ ๕๗.๖ และ ๕๐.๗ ตามลำดับซึ่ง
สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น กลุ่มอาชีพที่มีอัตราการใช้น้อยที่สุดคือ กลุ่มอาชีพเกษตรกร
มีเพียงร้อยละ ๒๘.๖ (ตารางที่ ๔)

ฐานะทางเศรษฐกิจ (ตารางที่ ๕) ในกลุ่มคู่สมรสที่กำลังใช้ชีวิตคู่ป้องกันการ
การปฏิสนธิร้อยละประมาณ ๑๐.๔ มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ร้อยละ ๒๓.๕ มี
ฐานะทางเศรษฐกิจดี ร้อยละประมาณ ๓๕ มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง
อย่างไรก็ตาม ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ที่กำลังใช้ชีวิตคู่ป้องกันการปฏิสนธินี้อาจ
คลาดเคลื่อนเนื่องจากมีประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ที่กำลังใช้ชีวิตคู่ไม่ทราบฐานะ
ทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ ๑ อัตราส่วนรอยของกฐมรสที่กำลั้งใจและไม่ใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ จำแนกตามอายุของ
ภรรยา และอายุของสามี

อายุภรรยา	รอยละของกฐมรสทั้งหมด			อายุสามี	รอยละของกฐมรสทั้งหมด		
	กำลั้งใจ	ไม่ใจ	รวม		กำลั้งใจ	ไม่ใจ	รวม
๑๕ - ๒๔	๒๓.๗	๗๖.๓	๑๐๐.๐ (๒๘๗)	๑๕ - ๒๔	๒๗.๓	๗๒.๗	๑๐๐.๐ (๗๗)
๒๕ - ๓๔	๔๕.๘	๕๔.๑	๑๐๐.๐ (๖๗๕)	๒๕ - ๓๔	๒๔.๘	๗๕.๒	๑๐๐.๐ (๔๗๒)
๓๕ - ๔๔	๓๘.๗	๖๐.๓	๑๐๐.๐ (๕๗๖)	๓๕ - ๔๔	๔๗.๗	๕๒.๓	๑๐๐.๐ (๕๗๖)
๕๕ ปีขึ้นไป	๒๓.๘	๗๖.๖	๑๐๐.๐ (๑๘๔)	๕๕ - ๕๔	๒๘.๗	๗๑.๓	๑๐๐.๐ (๒๘๖)
ไม่ทราบ	๓.๘	๙๖.๖	๑๐๐.๐ (๑๐๖)	๕๕ ปีขึ้นไป	๓๓.๓	๖๖.๗	๑๐๐.๐ (๘๑)
				ไม่ทราบ	๒๑.๖	๗๘.๔	๑๐๐.๐ (๓๒๘)
รวมทุกอายุ	๓๕.๘	๖๔.๑	๑๐๐.๐ (๑๘๒๐)	รวมทุกอายุ	๓๕.๘	๖๔.๑	๑๐๐.๐ (๑๘๒๐)

ตารางที่ ๒ อัตราส่วนรอยของकुสมรสทั้งหมดที่กำลังใช้วิธีป้องกันการ
ปฏิสันธิ จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต

<u>จำนวนบุตรที่มีชีวิต</u>	<u>รอยละ</u>
ยังไม่มีบุตร	๒.๐
๑	๑๐.๔
๒	๑๕.๖
๓	๒๐.๔
๔	๑๗.๐
๕	๑๗.๕
๖	๖.๘
๗ คนขึ้นไป	๑๐.๑
ไม่ทราบ	๐.๑
รวม	๑๐๐.๐
	(๖๕๓)

ตารางที่ ๓ อัตราส่วนของคณบดีที่กำดังใจและไม่ใจวิธีป้องกันกรปฏิสนธิ จำแนกตามระดับการศึกษาระดับการศึกษาของสามีและระดับการศึกษาของภรรยา

ระดับการศึกษา	ยอดของคณบดีทั้งหมดจำแนกตามระดับการศึกษาของสามี			ยอดของคณบดีทั้งหมดจำแนกตามระดับการศึกษาของภรรยา		
	กำดังใจ	ไม่ใจ	รวม	กำดังใจ	ไม่ใจ	รวม
ไม่รหนังสือ	๓๒.๑	๒๗.๘	๑๐๐.๐ (๒๑๘)	๒๗.๗	๗๒.๓	๑๐๐.๐ (๓๐๐)
ป.๑ - ป.๔	๓๔.๖	๒๕.๔	๑๐๐.๐ (๒๕๖)	๓๖.๒	๖๓.๘	๑๐๐.๐ (๘๘๐)
ป.๕ - มศ.๓	๔๕.๒	๕๔.๘	๑๐๐.๐ (๔๔๗)	๔๘.๑	๕๐.๙	๑๐๐.๐ (๒๘๓)
มศ. ๔ ขึ้นไป	๔๖.๒	๕๓.๘	๑๐๐.๐ (๒๓๔)	๔๖.๓	๕๓.๗	๑๐๐.๐ (๑๓๔)
ไม่ทราบ	๑๗.๔	๘๒.๖	๑๐๐.๐ (๒๖๕)	๑๑.๔	๘๘.๖	๑๐๐.๐ (๑๒๓)
รวมทุกระดับการศึกษา	๓๕.๘	๖๔.๑	๑๐๐.๐ (๑๘๖๐)	๓๕.๘	๖๔.๑	๑๐๐.๐ (๑๘๖๐)

ตารางที่ ๔ อัตราส่วนร้อยละของคสมรสที่กำลังไซและไม่ไซวิธีป้องกัน
การปฏิสนธิ จำแนกตามอาชีพของสามี

อาชีพของสามี	อัตราส่วนร้อยละของคสมรสทั้งหมด		
	กำลังไซ	ไม่ไซ	รวม
ทำงานไซวิชาชีพ	๔๐.๗	๕๕.๓	๑๐๐.๐(๖๐๔)
เกษตรกร	๒๕.๖	๗๐.๔	๑๐๐.๐(๗๑)
กรรมกร, รับจ้างทั่วไป	๓๔.๒	๖๕.๘	๑๐๐.๐(๗๕๖)
ข้าราชการ	๔๗.๖	๕๒.๔	๑๐๐.๐(๑๖๘)
อื่น ๆ	๖๗.๕	๓๒.๕	๑๐๐.๐(๔๐)
ไม่ทราบ	๑๖.๖	๘๓.๔	๑๐๐.๐(๑๙๑)
รวม	๓๕.๘	๖๔.๑	๑๐๐.๐(๑๘๒๐)

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนของคู่สมรสที่กำลังใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ
จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

<u>ฐานะทางเศรษฐกิจ</u>	<u>ร้อยละ</u>
จน	๑๐.๘
ปานกลาง	๓.๘
รวย	๒๓.๘
ไม่ทราบ	๖๑.๘
รวม	๑๐๐.๐
	(๖๕๓)